

Thema: Speelruimte aan de norm?!

Valt speelruimte eigenlijk wel te normeren? Ja en nee

Eerst het nee. Natuurlijk is er geen meetlat waarlangs het spelen kan worden gelegd. Daarvoor is ieder individueel kind te bijzonder in al zijn ontwikkelingsfasen, in zijn specifieke gezinssituatie, in de cultuur waar hij of zij opgroeit. Misschien als we speelruimte uiteen laten vallen in de echte speelruimte en de gemaakte speelruimte is er iets te doen met normen. De speelplekken en speeltuinen zijn dan de gemaakte speelruimte waaraan bijvoorbeeld ook investeringswaarde te koppelen is. Maar de echte speelruimte gaat over wat een kind buiten kan, mag, wil, doet enzovoort. Daarvoor zijn als eerste de ouders zelf verantwoordelijk: stimuleren ze hun kinderen de buurt in te gaan, laten ze hen alleen (naar) school fietsen, maken ze hun kinderen angstig voor situaties of leren ze hen vaardigheden om met een situatie om te gaan, geven ze gereedschap en bouwmaterialen van een kant-en-klare boomhut, geven ze een compliment of straf voor een gat in de broek, is de achtertuin voor de sier of juist leuk, zet papa of mama met mooi weer wel eens een sproeier buiten op straat, hoe hoog mag het vuurtje? En er zijn nog veel meer van dit soort opvoedsituaties.

En als een kind dan wel de buurt in mag, wat komt het dan tegen? Welke echte speelruimte heeft de gemeente dan voor hen in petto? Wordt de hut in de struiken gelijk weggehaald, mag een kind bootje varen in de wijkvijver, welke 'rafelranden' zijn er nog, zijn de straten rijbanen of leefruimte? Het is niet voor niets dat OBB alweer 12½ jaar geleden de behoefte had om de poster 'Geef ze de ruimte' uit te geven. In 2010 is deze vernieuwd en is een jongerenposter toegevoegd. Met deze posters wordt iedereen die ook maar iets te zeggen heeft in de openbare ruimte, opgeroepen breder te denken over kansen voor kinderen, jeugdigen en jongeren.

In de loop van de jaren is er meer aandacht ontstaan voor het echte spelen: aandacht voor obesitas, spelen bij de brede school, het kindlint enzovoort. Op dit moment ligt er meer nadruk op sport in de wijk, natuurlijk spelen, kindvriendelijke wijken en wordt er naarstig gezocht hoe bewoners zelf speelplekken kunnen aanleggen en onderhouden. Maar aan deze informele speelruimte is niet echt een duidelijke norm te hangen, hoewel er initiatieven zijn als de KiSS, Kind in tel en OBB heeft enkele beoordelingscriteria op papier gezet. Al met al zijn die aspecten niet heel SMART of concreet aan euro's te koppelen. Mogelijk dat daarom beleidsvoornemens zoals we in veel speelruimteplannen hebben verwoord als 'Bij inrichting en onderhoud van groen gezocht naar speelmogelijkheden' niet heel concreet worden gerealiseerd. Gelukkig mogen we ook meewerken aan het kindvriendelijk maken van buurten, zoals bijvoorbeeld in Den Haag Ypenburg, zie onze vorige nieuwsbrief).

Dan het ja. Spelen valt wel te normeren, vooral de gemaakte speelruimte. Bekend is natuurlijk de 3%-norm van de SP/Jantje Beton en in het Handboek Speelruimtebeleid staan allerlei normeringen. Zelf hebben we veel onderzoek en ervaring in het toepassen van de OBB-normen voor het aantal kinderen, jeugdigen en jongeren die in de omgeving (actieradius) van een speel-, sport- of ontmoetingsplek wonen. Deze zijn door onszelf ([referentielijst](#)) in bijna een derde van de Nederlandse gemeenten toegepast en diverse gemeenten en collega-adviseurs hebben deze normen - al dan niet met toestemming - overgenomen. Een terechte vraag is dan: kan het dan nog wel maatwerk zijn? Jazeker! We geven even een paar voorbeelden. Voor een stad als Almere, gegroeid vanaf de jaren 70, is er de indeling in Kansrijke plekken waar de gemeente het voortouw heeft, de Steunplekken waar de burgers en gemeente samenwerken en de Informele plekken waar de burgers het voor het zeggen hebben. Voor een landelijke kern als Leerdam met krachtige wijkplatforms is de analyse gekoppeld aan budget per kind per wijk, waarover de buurtplatforms mogen beslissen. En dan elke keer dat we voor een gemeente een speelruimteanalyse of quickscan opstellen, waarbij sec op kinderaantal per straat-buurt-wijk wordt gekeken.

=> leer meer over speelruimtebeleid en -normen tijdens [de tweedaagse cursus](#) die Stichting Speelruimte en OBB samen organiseren.

De gebruikers verantwoordelijk ...

Interactieve beleidsvorming staat of valt met de wil van alle deelnemers om het participatietraject tot een succes te maken. Uit onderzoek van de Universiteit van Amsterdam blijkt dat aan een aantal voorwaarden moet worden voldaan om een hoge participatietrede te halen. Een bewoner dient te beschikken over:

- voldoende tijd
- voldoende kennis
- voldoende binding
- voldoende netwerk

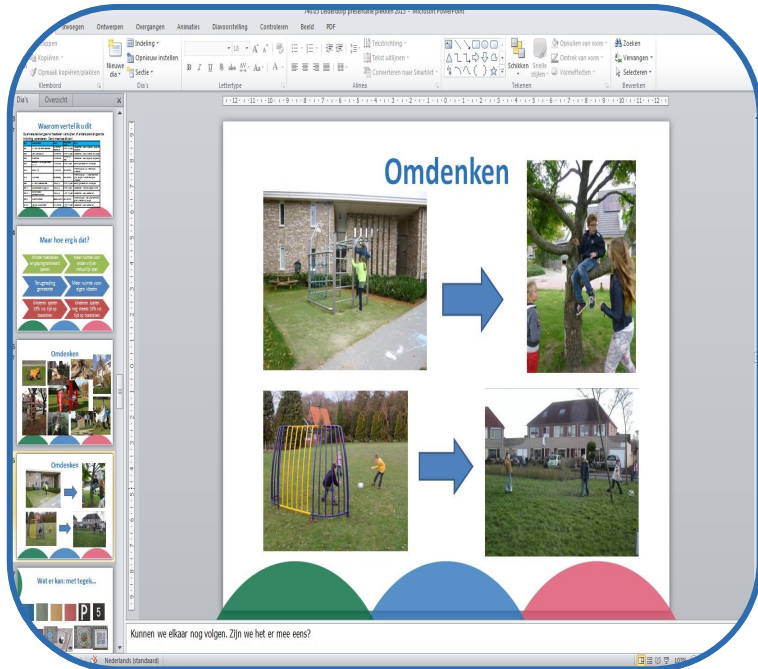
In enquêtes die we houden tijdens het opstellen van het speelruimtebeleid geeft circa 10% van de respondenten aan betrokken te willen zijn, waarvan de meesten enkele uren per jaar of maand en een enkeling vaker. Door omwonenden van speelplekken een taak te geven in het speelruimtebeleid en uitvoering hiervan raken zij meer betrokken.

Het invullen van tijd en binding is lastig vorm te geven door een gemeente, maar over het algemeen blijkt dat als er (klein)kinderen zijn er meer binding is en er vaak ook meer tijd voor wordt vrijgemaakt. Deze doelgroepen kunnen met een stimulans zelfstandig aan de slag. De gemeente kan deze stimulans bieden door te investeren in kennis en netwerk voor deze doelgroepen.

Dit kan al heel gemakkelijk door twee keer per jaar een bijeenkomst te organiseren voor alle speelbetrokkenen in de gemeente met een goed inhoudelijk programma zoals veiligheid en visuele inspectie, wat zijn leuke activiteiten en hoe organiseer ik die en inrichten van kindvriendelijke buitenruimte zonder speeltoestellen (waar speelde u toen u 10 jaar was?).

Door deze bijeenkomsten te ondersteunen met een Facebookpagina waar deelnemers hun activiteiten en inrichtingen met elkaar kunnen delen, zal de speelruimte een breedte-impuls krijgen.

Wat vertelt u de bewoners

Waar speelde u toen u 10 jaar was? Dit is de perfecte insteek. Het overgrote deel zal herinneringen opelepen aan spelen op straat en in de weilanden en bossen. Hoe ouder het publiek des te 'ruiger' de verhalen. We kunnen hierop aanhaken door het belang van het toestel wat af te zwakken, gesterkt door onderzoeksresultaten van Stichting Speelruimte, waaruit al jaren blijkt dat slechts 15% van de buitenspeeltijd plaatsvindt op speeltoestellen.

Hoe erg is het dan dat de gemeente zich terugtrekt? Niet toch?! Je kunt nog steeds buitenspeelen, krijgt als bewoner de kans je 'groentje' naar eigen inzicht vorm te geven zonder toestellen of minder toestellen maar met de mooiste speelprikkels en activiteiten, en de gemeente blijft op grote plekken nog steeds de toestellen bieden voor de 15% behoefte aan speeltoestellen. Winst alom! OBB heeft goede ervaringen met dit soort avonden en merkt dat bewoners positief gaan meedenken. Gemeente Teylingen, Leiderdorp en Noordwijk vertellen u er graag

Omdenken:

Tot onze spijt moeten we concluderen dat we als adviseurs en overheid bewoners hebben geleerd te denken in toestellen door de nadruk te leggen op het aanleggen van speelplekken. Speelplekken moeten er wel zijn, vergis u niet, maar ze zijn te zien als aanvulling op de informele speelruimte. De nadruk hoort dus te liggen op de informele speelruimte. We moeten leren omdenken! Dit houdt in eerst kijken naar wat er informeel al is of gemakkelijk en goedkoop te creëren is en daarna pas de toestellen inplannen. Maak hiervoor ook de leveranciers van uw raamcontract mede verantwoordelijk!

Kijk daarbij reëel naar de leeftijd en het aantal kinderen in een speelbuurt (buurt waar kinderen van nature binnen spelen, vaak begrensd door OV, ontsluitingsweg, brede watergangen of grote sociale verschillen). Is er veel jeugd dan zijn er trapveldjes en bosplantsoen nodig, voor jongeren kleine zithoekjes en een rek voor calisthenics en voor de kleintjes een veldje met heuvels bloemen, zand en keien.

KENNIS DELEN

OBB draagt haar visie op en passie voor speelruimte graag over. Organiseer eens samen met ons een bewonersnetwerkvond:

Mogelijke onderwerpen:

- Veiligheid en visuele inspectie
- Inrichten zonder toestellen
- Jongeren in de OR
- Speelroutes en activiteiten

Kosten voor 1 avond ...

[Klik hier](#) voor meer informatie over de verschillende presentaties, workshops en cursussen van OBB.

ERVARINGSDESKUNDIG

OBB speelruimteadvies fungeert ook als **kenniscentrum spelen, sporten en ontmoeten** in de openbare ruimte.

Die vragen komen niet alleen van gemeenten, maar ook van radio en tv, betrokken burgers, scholen en speeltuinen. Zij willen graag weten hoe het zit in hun situatie met betrekking tot bijvoorbeeld geluid, veiligheid, normen, (on)mogelijkheden voor zelfwerkzaamheid. Af en toe publiceren we onderzoeksgegevens via factsheets. Vraag er gerust eens een aan! Zie onze [site](#) of de [referentielijst](#) voor de speelruimteadviezen die we mochten verzorgen.

CONTACTGEGEVENS

OBB Ingenieursbureau

Postadres:
Postbus 805
7400 AV Deventer

Telefoon:
0570 - 61 60 05

E-mail:
Elske@obb-ingenieurs.nl

Internet:
www.obb-ingenieurs.nl

Afmelden nieuwsbrief: [klik hier](#) of info@obb-ingenieurs.nl

